

Польшин В.М., Член Національної хореографічної спілки України, викладач хореографії

Харківський гуманітарно-педагогічний інститут

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ МУЗИЧНИХ СТИЛІВ З РОЗВИТКОМ СУЧАСНОГО ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У зв'язку з розвитком та синтезом музичного та хореографічного мистецтв, їх взаємопроникненням студенти мають навчитися не тільки розрізняти хореографічні стилі, а й використовувати музичні характеристики для створення хореографічного образу у певному контексті музики та хореографії.

Ключові слова: різновиди музичних стилів, взаємозв'язок, музика та танець

Аннотация. Польшин В.Н. Взаимосвязь современных музыкальных стилей с развитием современного хореографического искусства. В связи с развитием и синтезом музыкального и хореографического искусств, их взаимопроникновения студенты должны научиться не только различать стили хореографии, а также использовать музыкальные характеристики для создания хореографического образа в определенном контексте музыки и хореографии.

Ключевые слова: виды музыкальных стилей, взаимосвязь, музыка и танец.

Annotation. Polshin V.N. In connection with the development and synthesis of music and choreographic art, its interpenetration students should study differing choreographic styles, but also using of musical characteristics for creation of choreographic image in the defined music and choreographic context.

Key words: kinds of music styles, interconnection, music and dance.

На сучасному етапі розвитку хореографічного мистецтва з'явилося дуже багато нових танцювальних стилів, які стали окремими жанрами мистецтва танцю. Це явище тісно пов'язане з розвитком музичного мистецтва. Їх взаємозв'язок і взаємопроникнення розглянуто в даній роботі.

Мета роботи полягає у висвітленні та обґрунтуванні залежності музичних стилів для створення нових напрямків у хореографії та використанні їх взаємозв'язку у роботі майбутніх керівників хореографічних колективів.

Мистецтво хореографії має дуже багато форм прояву. Це архаїчні фольклорні форми, народно-сценічний танець, класичний танець, історико-побутовий, бальний танець, сучасний танець. Візьмемо до розгляду один з самих об'ємних розділів хореографічного мистецтва – сучасний танець. Об'ємний не тому, що ним займається дуже багато колективів, а тому що багато в нього підрозділів та кількість суперечок навколо нього. На розвиток хореографічного мистецтва його стилістику та зміст має вплив багато чинників. Це історичні та соціальні зміни, війни, переділ впливу радянського та іноземного мистецтва, розпад СРСР, створення єдиної Європи, антивоєнний рух молоді та її асоціальні настрої. Крім того, слід зауважити, що виникнення танцювальних жанрів, час їх існування та час зникнення деяких з них знаходиться у прямій залежності від потреб часу та суспільства. На сучасний танець вплинув і технічний прогрес, всі етапи – досягнення реактивних швидкостей, розвиток аудіо та відео техніки, поширення Інтернету, загальна комп'ютеризація, створення віртуального простору.

Актуальність. Сучасний танець в Росії і в Україні та його вивчення мають багато спільного, що зумовило ставлення до цього жанру впродовж 30-80 років ХХ сторіччя, як до ідеологічного чинника мистецтва та несумісного з ідеями соціалістичного реалізму. Зараз, коли ми розглядаємо мистецтво (і в тому числі хореографію) вільним від ідеологічних чинників та без поділів на «наше» та «буржуазне», до сучасного танцю ставлення змінилось. Вивчення сучасного танцю в Україні є актуальним, бо у процесі розбудови державності, становлення власної культури та інтеграції у європейську спільноту важливо розуміти витоки сучасної хореографічної мови, специфіку хореографічних форм та засоби їх втілення.

У телевізійному проєкті «Танцюють всі», який уже вдруге стартував в Україні, ми можемо побачити, що все більше молоді (і не тільки) хочуть опанувати різні стилі сучасного танцю, як найкраще оволодіти майстерністю виконання сучасного танцю. Знані хореографи створюють естрадні номери в яких можна побачити за невеличкий відрізок часу цілі історії життя та стан душі, розкриті виразною мовою танцю. Судячи з назви, сучасний танець молодше інших видів танцювального мистецтва, хоча це не зовсім так. Його складають кілька підрозділів: бальний танець, рок-н-ролл (зараз вони стали видами спорту), джаз (самий „старенький” підрозділ), модерн, contemporary (сучасний) та інші (брейк-данс, хіп-хоп, діско, екстрем), які то зникають, то знову з'являються і є скоріше підвидами вищезгаданих напрямків сучасного танцю.

Бальний танець – самостійний вид спортивного танцю. Відповідно і підбір музичного матеріалу враховує спортивний напрямок даного виду танцю. Взагалі це популярна музика, або класична, та тільки в відповідній обробці. Популярна музика – це музика, легко сприймаємо

Надійшла до редакції 20.05.2010

на слух, доступна по формі. Багато творів класичної музики більш популярні, ніж творіння деяких поп-колективів, та якщо розглядати популярну музику як жанр, як особливу течію в культурі людства, то фактична популярність не буде визначаючим фактором. Визначаючим фактором є легкість для сприйняття і в більшості випадків – розрахунок на успіх у масового глядача. Розрахунок цех не завжди меркантильний: коли 16-річна Консуело Веласкез творила „Бесаме мучо” (Bessame mucho), вона, як говорила пізніше, зовсім не надіялася на те, що ця пісня стане такою відомою. Та в той же час ця дівчина з самого початку складала пісню у жанрі популярної музики, придумувала коротку ліричну пісню з яскравою, запам’ятовуваною мелодією. Хочеться сказати, що основні завдання цієї музики та танцю – показати в чистому вигляді сам танець, коли танцює не тільки тіло, а й обличчя і все, що тільки можливо. Теж відноситься і до музики для рок-н-ролізу. Бальний танець створений на основі історико-побутового, джаз-танця та сольних соціальних танців. Джаз у нашій країні більше знають як музичний напрямок, знають виконавців джазової музики, але майже нічого не знають про джазовий танець, хоча з кожним роком цей пробіл дуже активно усувається, і повільно виникає наша школа джаз-танцю.

Відмінними особливостями джазового танцю є: поліритмія – вільний розклад основного ритму на різні підритми у рамках одного темпу; обособлення (ізоляція) – виділення різних частин тіла і рух ними незалежно від інших; поліцентрика – знахідка інших центрів обертання; опозиція – рух однієї частини тіла в протилежному напрямку відносно її опозиційній частині (наприклад, верху відносно низу, правої частини корпусу відносно лівої тощо); мультиплікація – розкладання крупних рухів на мілкі; полі темп – прискорення та уповільнення крупного руху в рамках сталої темпової основи. Крім того, окрім зовнішньої техніки, джаз вимагає від виконавця деякого набору специфічних рис характеру, таких як легкість, розкутість, життєрадісність, почуття гумору, вміння не показувати свій поганий настрій. Джаз-танець у його сучасному вигляді, звичайно, сильно відрізняється від його початкової форми. Він розділився на багато видів та шкіл, що зробило його популярним в багатьох кутках планети. С самого початку джаз був танцювальною та музичною культурою найбідніших прошарків чорного населення Північної Америки і був частиною їх життя. З часом джаз виходить на широкі підмостки естради, але, як не дивно, до сих пір не дуже допускається у солідні балетні театри на Заході, де він має більший розвиток, ніж в Україні. Широко розповсюдився цей вид танцю в об’єднанні з модерном під назвою „джаз-модерн”. У такому вигляді він присутній в багатьох постановках сучасних балетмейстерів.

Можна виділити наступні види джазу: степ, бродвей-джаз, класичний джаз, афро-джаз, флеш, стріт, слоу (ліричний, повільний), фанк, соул, фрістайл та інші.

Пояснювати, що таке степ, немає сенсу, так як це досить популярне направлення джазу досить широко відоме в Україні. Не всі представники степену схильні вважати його видом джаз-танцю, але це вже питання точки зору.

Бродвей-джаз. Сама назва говорить про те, що цей джаз частіше всього можна побачити на Бродвеї. Це і так і не так. Просто саме на підмостках бродвейських театрів виникло таке поняття, як „мюзикл” і виник свій стиль джазу і його техніка рухів (одночасне виконання вокальних та хореографічних

партій). Для віртуозного виконання танців у бродвейських постановках використовувалися танцівники з класичною освітою. Джаз набуває риси класичної форми. Це трохи відводить в бік від імпровізаційно-нарочитої розхлябаності, властивій джаз танцю, але стає одним із шляхів його подальшого розвитку в технічному плані.

Афро-джаз – це намагання поєднати джаз сьогоднішній з його африканським предком. Різнити є в тому, що африканський танець несе в собі більшу суттєву (шаманське) навантаження і не такий досконалий, як його нинішня інтерпретація – афро-джаз.

Найбільш технічно досконалий та яскравий напрямок у джаз танці на сьогодні – це **флеш**. Сама назва говорить про те, що це дещо сліпуче. Дивлячись на виконавців цього стилю, вражаєшся їх силової витривалості і гнучкості, незвичайній внутрішній танцювальності, миттєвості переходів танцювальних па, складності танцювальних трюків. Здається, все тіло підкорено одній задачі – відтанцювати кожну ноту і кинути в глядача максимум енергії. В цьому флеш схожий з бальними танцями, особливо з „латиною”, але він набагато віртуозніший і має більшу різноманітність в кількості танцювальних засобів і комбінацій.

Однак найбільш за все джаз в його першоджерельному афро-американському вигляді виражений у стріті. Вуличний джаз перетерпів менше всього змін. Всі сучасні молодіжні напрямки: брейк, реп, хаус і побутовавши раніше твіст, чарльстон, шейк, бугі-вугі і багато інших танців-одноденників – це нащадки джазу та джазових поєднань з історико-побутовим танцем. Всі вони відносяться до підрозділу стріт-джазу. Основні характерні особливості – відсутність необхідності у класичній підготовці, вміння подати всілякі побутові рухи танцювально. Хоча нічого не стоїть на місці, йде постійне збагачення новими танцювальними прийомами та змішування з другими стилями.

Ще один відносно молодий на сьогоднішній день напрямок – **соул**. Цей напрямок танцю відомий серед вокалістів і в танцювальній його частині відрізняється великою кількістю різноманітних рухів на одиницю темпу. Рухи, попри всю складність, виконуються з максимальною розтяжкою їх в часі. С одної сторони, максимум рухів на одиницю темпу, з другої – уповільнення їх виконання за рахунок мінімуму напруження і створення видимої відсутності складності. Цей стиль у поєднанні зі стилем флеш та при наявності доброї класичної підготовки (зі знанням всіх джазових відмінностей) дає надзвичайно красиву та гармонійну хореографію. Не виключено, що саме зараз десь в надрах ведучих шкіл джазу визрівають нові напрямки.

Висновки. Таким чином, можна сказати, що танцювальне мистецтво неможливо уявити без музики і музика визначає характер танцю не підлаштовуючись під нього, а постає складовою органічною частиною танцювального мистецтва.

Література:

1. Бондаренко Л. Танцюйте с нами – К., 1988 – 256с.
2. Губер Р.И. Всеобщая история музыки. – М., Музыка, 1965 – 478с.
3. Искусство движения: История и современность: Материалы науч.-практ.конф./Госуд.цент.театр. музей им. Бахрушина. – М., 2002 – 345с.
4. Люк Дассвиль, Ги Дени. Все танцы – К., 1983 – 257с.
5. Шереметьевская Н. Танец на эстраде. М., Искусство, 1985 – 416с.
6. Чепалов О.И. Хореографический театр Западной Европы XX сторичья. – Х., ХДАК, 2008 – 344с.
7. Череховская Р. Танцевать могут все – Минск, 1973 – 187с.